

'ER IS EEN KIND!'

gijzelaars profiteerden van het samenzijn in Den Bosch, sommige Indische gijzelaars ook van het driedaags verlof, en voor allen gold een nogal grillig toegepaste bezoekenregeling in de kampen (daar was dan steeds een Duitser bij), maar op deze vormen van contact werd geheel verschillend gereageerd: na een ontmoeting binnen of buiten het kamp konden sommigen zich gemakkelijker schikken in het gijzelaarsbestaan, anderen juist veel moeilijker. 'Het is blijkbaar een kwestie van karakter', constateerde van Schelven die zelf zijn vrouw nooit liet overkomen: 'zij zou nog meer vertwijfeld zijn dan ik naderhand.'¹

Bezoekers mochten nooit de gijzelaars-verblijven betreden, maar in oktober '42 werd in 'Beekvliet' het zontje van een Zeeuwse predikant dat met zijn moeder meegekomen was, die verblijven binnengesmokkeld. 'Het is', noteerde Peereboom,

'een aardige jongen van een jaar of twaalf. Wij lopen te hoop om hem te zien. Hij is een bezienswaardigheid. Het is vele maanden geleden sinds wij een kind hebben aanschouwd. De gedachte doet pijn, maar wij spreken haar niet uit. Wij glimlachen wijtes tegen elkaar als wij zeggen: 'Heb je het al gezien? Er is een kind!' Iedereen wil vriendelijk tegen hem zijn en vraagt hem hoe oud hij is, waar hij op school gaat, in welke klas hij zit, hoe hij het hier wel vindt. 'Gewoon', zegt de jongen verlegen. Hij begrijpt van de wonderlijke belangstelling voor zijn persoontje niets en voelt zich slecht op zijn gemak. Er komen mannen van andere blokken toesnellen om de merkwaardigheid ook te zien. Hij voelt zich kennelijk steeds onbehagelijker. Ik denk dat hij blij is als de beproeving is afgelopen.'²

Daarbij bedenke men dat de mannen die door het zien van dat ene kind zo geroerd waren, pas vijf maanden in gijzeling zaten – een situatie die voor een deel hunner nog bijna twee jaar zou voortduren. En hoefde men, om schrijnend gemis te voelen, een kind te zien? 'Niets dan de stem van een kind op de weg / is genoeg om volkomen gevangen te zijn', dichtte Anton van Duinkerken in een van zijn treffendste 'Verzen uit St. Michielsgestel' –

'Wat baat het, van kindren en vrijheid te dromen
terwijl men toch vruchteloos tuurt
om achter de heesters een glimp te betrappen
van 't leven? – Gevangenschap duurt
niet korter wanneer men zijn eigen geluk zoekt –.

¹ Th. van Schelven: *Niet tevergeefs*, p. 56. ² R. Peereboom: *Gijzelaar in Gestel*, p. 89.